

~ Методологија ~

**ТРОМЈЕСЕЧНИ ИЗВЈЕШТАЈ -ИНДЕКСИ ПРОИЗВОЂАЧКИХ
ЦИЈЕНА УСЛУГА
(SPPI – Service Production Price Indices)**

ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање се спроводи на основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 85/03) и у складу са Статистичким програмом 2026-2029. година.

Обавеза давања података Републичком заводу за статистику Републике Српске (Заводу) заснива се на члану 8. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 85/03).

Према члану 27. и члану 28. Закона о статистици Републике Српске и у складу са Правилником о заштити повјерљивих података, Завод је обавезан да заштити достављене повјерљиве податке. С тим у вези, податке прикупљене у статистичке сврхе, Завод не смије користити за друге намјене и објављивати као појединачне.

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

ЦИЉ И САДРЖАЈ

Основна сврха истраживања је добијање благовремених информација о кретању произвођачких цијена услуга које одражавају услове понуде и потражње на тржишту услуга у Републици Српској. Циљ је пратити цијене услуга које су за изабрана предузећа битне, било у смислу њихове учесталости или оствареног промета предузећа. Подаци добијени овим истраживањем служе за макроекономске анализе те се примјењују као дефлатори за мјерење реалне вриједности промета услужних дјелатности у сталним цијенама. Примјењују се и за процјену укупних резултата сектора услуга. Резултати истраживања могу се примијенити за поређење просјечних кретања цијена те за анализу других аспеката пословања (трошкови, продуктивност, за израду ескалацијске клаузуле у уговору, итд.)

ЈЕДИНИЦЕ ПОСМАТРАЊА / ИЗВЈЕШТАЈНЕ ЈЕДИНИЦЕ

Тромјесечни извјештај о цијенама појединих услуга, попуњавају, изабрани пословни субјекти top-down методом, према величини оствареног промета за изабране услужне дјелатности.

ОБУХВАТ

Истраживањем су обухваћени пословни субјекти/ правна лица који су према главној дјелатности регистровани у сљедећим услужним дјелатностима:

1. Н49.41 Друмски превоз робе,
2. Н52.10 Складиштење робе,
3. Н53.10 Дјелатности ружања универзалних поштанских услуга,
4. Н53.20 Дјелатности пружања осталих поштанских и курирских услуга,
5. Ј61 Телекомуникације,
6. Ј62 Рачунарско програмирање, савјетовање и припадајуће дјелатности,
7. М69.2 Дјелатности рачуноводства, књиговодства, ревизије и пореског савјетовања,
8. М70.2 Савјетовање које се односи на управљање,
9. М71.1 Архитектонске и инжењерске дјелатности и с њима повезано техничко савјетовање,
10. М73.1 Реклама и пропаганда,
11. М73.2 Истраживање тржишта и испитивање јавног мњења,
12. Н80 Заштитне и истражне дјелатности и
13. Н81.2 Дјелатности чишћења.

За потребе истраживања коришћена је Класификација дјелатности Босне и Херцеговине - КД БиХ 2010, која је у потпуности усклађена са Европском класификацијом економских дјелатности NACE Rev. 2.

Истраживањем нису обухваћени предузетници.

МЕТОД И ВРИЈЕМЕ ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА

Прикупљање података обавља се извјештајном методом, помоћу сета образаца (по врсти услуге) „Тромјесечни извјештај - цијене произвођачких цијена услуга (SPPI)“. Основна варијабла посматрања су цијене репрезентативних услуга за изабране услужне дјелатности, исказане у КМ без ПДВ-а. Подаци прикупљени од извјештајних јединица, путем одвојених образаца, представљају основу за процјену кретања цијена укупне циљне популације. Осим података о цијенама, прикупљају се и подаци о укупном годишњем промету пословног субјекта по групама услуга који служе као пондери при израчуна индекса цијена. Подаци о оствареном промету предузећа за претходну годину, разврстани по групама услуга, прикупљају се у упитнику за прво тромјесечје референтне године. Прикупљени подаци основа су за израчун појединачних индекса цијена и индекса по групама услуга, накнадно повезаних у индекс цијена услуга одређене услужне дјелатности.

ОБРАДА ПОДАТАКА

SPPI истраживање спроводи се на традиционалан начин путем папирних упитника (поштом) и e-mail-а. Референтни период посматрања је тромјесечје. Предузећа уносе у образац просјечне цијене за референтни период и у року 15 дана након тог периода испуњени образац достављају надлежној статистичкој институцији. Извјештајне јединице на обрасцу исказују цијене репрезентативних услуга у референтном и претходном кварталу (т-1).

ДЕФИНИЦИЈЕ ОСНОВНИХ ОБИЉЕЖЈА

Произвођачке цијене услуга представљају фактурисану цијену за извршене услуге од стране даваоца услуга, према корисницима наведених услуга тј. предузећима или физичким лицима. Наведена трансакцијска цијена треба да одражава остварени приход који је давалац услуге примио за извршену услугу у уговореном периоду. При одређивању цијене треба узети у обзир све попусте, рабате, доплате итд. који се могу односити на корисника услуге. Будући да произвођачка цијена одражава приход који је примио давалац услуге, порез на услуге треба искључити из цијена док субвенције на пружене услуге које је примио давалац услуге, ако их има, треба додати. Произвођачке (излазне) цијене прате се с аспекта даваоца услуга, за разлику од потрошачких цијена, које се прате с аспекта крајњих корисника. Индекс произвођачких цијена услуга дефинисан је као индекс излазних цијена услуга резидентних предузећа. То значи да SPPИ мјери промјене произвођачких цијена за услуге које врше предузећа регистрована у Републици Српској.

Израчунавање индекса

Укупни индекс произвођачких цијена за изабрану услужну дјелатност израчунава се у неколико корака. Прво се рачунају елементарни индекси услуга унутар предузећа, гдје се у омјер стављају цијене текућег и претходног периода (*price relatives*). Ако су за исту групу услуга доступне двије или више цијена у предузећу, елементарни индекс се израчунава коришћењем Geomean-Jevons формуле. Пондери нису доступни на овом нивоу, тако да елементарни индекс представља непондерисани индекс на нивоу групе услуга предузећа. Након тога се рачунају елементарни индекси на нивоу група услуга у једном предузећу. Сљедећи корак укључује израчунавање агрегираног индекса на нивоу група услуга свих предузећа. Агрегирани индекс групе представља индекс цијена за сваку поједину групу услуга свих предузећа која су исказала цијене за услуге из те групе. То је пондерисани просјек елементарних индекса унутар те групе услуга. За израчун се користи Laspeyres формула. Пондери су удјели у промету једне групе услуга у укупном промету сваког појединог предузећа укљученог у наведену групу услуга. То доводи до израчунавања укупног индекса као пондерисаног просјека индекса цијена за све групе услуга. У складу с Регулацивом (ЕУ) о европским пословним статистикама број 2019/2152 као и имплементационом Регулацивом 2020/1197 прописана је примјена базе (2021.) године од јануара 2024. године у земљама чланицама ЕУ. База 2021. година примијењена је на све одабране услуге осим за Ј62 Рачунарско програмирање, савјетовање и припадајуће дјелатности, М69.20 Дјелатности рачуноводства, књиговодства, ревизије и пореског савјетовања, М70.2 Савјетовање које се односи на управљање, М73.1 Реклама и пропаганда и М73.2 Истраживање тржишта и испитивање јавног мњења које су предмет истраживања од 2024. године (пилот истраживање) односно 2025. године (редовно истраживање). Ланчани индекс састоји се од низа узастопних индекса од којих је сваки спојен (везан) са својим претходником. Спајање се састоји од множења вриједности сваког узастопног индекса с вриједношћу његовог претходника у периоду преклапања, тако да је базни период референтног индекса једнак као и за претходни индекс.

УСАГЛАШЕНОСТ СА МЕЂУНАРОДНИМ ПРЕПОРУКАМА

Методологија за SPPI истраживање усклађена је с концептима и дефиницијама из Регулative (ЕУ) бр. 2019/2152 Европског парламента и Савјета о европским пословним статистикама (ЕBS Регулative). Методологија за развој индекса произвођачких цијена услуга (SPPI) усклађена је са методолошким водичем Еуростата-ОЕСD-а за израду PPI-а за услуге.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

Одговорни произвођач података о индексима произвођачких цијена услуга (SPPI) јесте Републички завод за статистику Републике Српске. Креирање узорка, припрема и дистрибуција инструментарија извјештајним јединицама, прикупљање извјештаја, обрада података и производња резултата обавља се у Одјељењу услужних статистика Завода. У овом Одјељењу обављају се формалне, рачунске и логичке контроле, третирање екстремних вриједности микроподатака, производња и анализа резултата, итд.

Периодика спровођења истраживања

Извјештајна јединица дужна је да достави податке Републичком заводу за статистику 15 дана по истеку тромјесечја.

Индекси се објављују 55 дана по истеку тромјесечја.

Инструменти истраживања

За спровођење истраживања утврђени су сљедећи методолошки инструменти:

- Упитници,
- Упутство за попуњавање упитника и
- Писмо извјештајним јединицама.

Публиковање

Подаци се публикују на нивоу Републике Српске у облику индекса почевши од маја 2021. године у редовној тромјесечној динамици.

Тромјесечно саопштење „Индекси произвођачких цијена услуга“ за одабране услуге доступно је на веб страници Републичког завода за статистику Републике Српске: www.rzs.rs.ba.

Припремила:

Александра Ђонлага

Посљедње ажурирање:

13.03.2026. године